

תאונות עבודה בישראל

נייר עמדה לקראת דיון בוועדת העבודה והרווחה

ארגון קו לעובד מנהל טבלת מעקב אחר תאונות עבודה המונגשת לציבור הרחב. איסוף הנתונים מתרחש בעזרת מעקב יומיומי אחר הודעות ונתוני מד"א. מאגר זה מהווה תשתית לעבודה משפטית וציבורית מול רשויות המדינה בתחום הבטיחות בעבודה.

נתוני תאונות העבודה שנאספו ב"קו לעובד", חושפים תמונה מדאיגה: מספר התאונות בכלל הענפים נמצא בעלייה, ובענף הבניין נותר דומה לכשהיה. כך עולה מפילוח השוואתי של הנתונים מתחילת השנה עד לתחילת חודש נובמבר, בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד. בין ינואר 2020 - נובמבר 2020 התרחשו 373 תאונות בכלל הענפים, ו-216 תאונות בענף הבנייה. בתקופה המקבילה לשנת 2021 התרחשו 388 תאונות בכלל הענפים, ו-211 תאונות בענף הבנייה (הנתונים הללו כוללים תאונות אשר סווגו ברמת פגיעה בינונית ומעלה).

יש לציין בתוך כך את תאונות העבודה בהן נפצעים עובדים ברמת פגיעה בינונית. בשתי התקופות שצוינו אירעו 272 תאונות בהן נפצעו עובדים ברמת פגיעה בינונית. תאונות אשר במרבית המקרים אינן נחקרות. [דו"ח קו לעובד אשר פורסם במחצית שנת 2021](#) בוחן את נתוני תאונות העבודה בשנים 2019-2021, אמצעי החקירה, ההרתעה והאכיפה העומדים לידי הרשויות, היקף השימוש בהם והאפקטיביות של כלים אלו. בתוך תמונת מצב זו, ראוי וניתן יהיה לתת את דעת על מספר נושאים, אשר עומדים לפתחן של הרשויות לביצוע:

טיוב מסד הנתונים – המצב הנוכחי הוא כי מעסיקים מחויבים במתן דיווח על פגיעתו של עובד. דיווחים אלו, להבנתנו, מהווים מקור למסד הנתונים אודות תאונות עבודה, בכלל רמות הפגיעה, אשר מצוי בידי הרשויות. עם זאת נדמה כי דיווחי מד"א אודות תאונות עבודה מספקים תמונה נרחבת יותר. פעילות ממשלתית צריכה לכלול מסד נתונים שקוף, ברור, ומוסדר. ראוי לקדם מערך איסוף נתונים ממשלתי,

המבוסס לא רק על דיווחי מעסיקים, אלא דיווחים נרחבים ממד"א, ובתי החולים, ומקורות מידע נוספים
זאת בכדי לקיים מאגר מידע ראוי של הרשויות. בתוך כך חשוב לציין כי מסד נתונים מדויק יותר יאפשר
אכיפה מדויקת וממוקדת יותר.

חקירת תאונות עבודה בהן נפצעים עובדים בדרגת פציעה בינונית – כיום למרות האפשרות הקיימת בחוק
לחקירת תאונות עבודה ברמה בינונית ולסגירת אתרי העבודה בהם התרחשו תאונות אלו, בפועל אין חובה
לסגירת אתרים בהם נפצעים עובדים ברמת פציעה בינונית. רמת פציעה בינונית עשויה לשנות את מהלך
חייו של עובד/ת באופן בלתי הפיך, ואינה מעידה פחות על ליקויי בטיחות באתרי העבודה השונים. תאונות
העבודה הבינוניות מהוות כשני שלישי מכלל התאונות, אי לכך יש לבחון קידום תיקון חקיקה אשר יחייב
סגירת אתרי עבודה בהם אירעו תאונות שבהן עובדים נפצעו ברמת פציעה בינונית.

טיוב חקירות יחידת פלס והגדלת מספרן - - דו"ח קו לעובד חושף כי מאז הקמת יחידת פלס בסוף שנת
2018 חקרה היחידה 4% בלבד מכלל התאונות שהתרחשו בכל רמות הפציעה. יש לבחון את כלל הנסיבות
שמונעות היקף חקירה נרחב יותר, ולהציב יעדים ברורים שירחיבו את מספר התאונות הנחקרות. חקירת
תאונות עבודה היא כלי הכרחי בקידום ההרתעה והבאה למיצוי הדין עם עברייני הבטיחות.

שימוש יעיל בסמכות רשם הקבלנים לשלילת או התליית רישיון קבלן – על פי הקבוע בחוק לרשם
הקבלנים שבמשרד השיכון סמכות לשלול רישיון או להתלותו לקבלן שהינו עברייני בטיחות סדרתי. לפיכך
הסדיר מנהל הבטיחות נוהל לפיו מועברים שמות עברייני בטיחות לרשם הקבלנים. עם זאת בפועל ניתן
לזהות מספר תופעות מדאיגות:

1. חברות קבלניות אשר קבלו התלייה על תנאי ממשיות לקבל צווי בטיחות באין מפריע, בלי מנגנון
אשר ימנע זאת ויעצור מיידית פעולה של חברה קבלנית כזו. בתוך כך חברות קבלניות אשר רשיון
הותלה בפועל, וקבלו החרגה מהתלייה זו במספר אתרי בנייה, ממשיות לקבל צווי בטיחות
באתרים אלו.

2. קיים פער בין מספר החברות הקבלניות אשר מקבלות מספר צווי רב, כפי שמצוין במתכונת
מנהל הבטיחות והבריאות התעסוקתית שמסדיר את העברת שמות הקבלנים, לבין מיעוט

השימועים אשר עורך רשם הקבלנים. לשם הדוגמא: מחודש אפריל עד עכשיו רשם הקבלנים לא ערך שימועים כלל. זאת כל פי [פרסום רשמי של רשם הקבלנים](#).

חקירת תאונות מעבר לקו הירוק - במצב הקיים כיום תאונות עבודה אשר מתרחשות מעבר לקו הירוק, אינן נחקרות. ללא קשר לזהות המעסיק. יש לפעול בכדי להסדרת סמכויות הפיקוח של מנהל הבטיחות והבריאות התעסוקתית בגדה. הערכתנו כי המידע הקיים בנוגע לתאונות מעבר לקו הירוק חסר. עם זאת, מהנתונים שיש בידינו מינואר 2021 עד לנובמבר 2021 אירעו 13 תאונות מעבר לקו הירוק, 3 עובדים נהרגו.

קיום ההסכם אשר נחתם בין משרד האוצר להסתדרות העובדים בנובמבר 2018 – בשנת 2018 נחתם [הסכם בין הסתדרות העובדים הכללית לבין משרד האוצר](#) ושר האוצר דאז משה כחלון. חלקים מסוימים בהסכם יושמו, אחרים קודמו וטרם יושמו בפועל. יש לחזור ולבחון את כלל ההסכמות ולפעול ליישומן. בתוך כך ראוי לציין: קידום ועיגון בחוק של הכשרות עובדים, הרחבת האחריות הפלילית וקביעת מדרג אחריות בגין תאונות עבודה אשר יכלול בין היתר גם את היזם והקבלן.